

Jordi Amat

Una capital sense museu

Com a mig món aquí els pals de *selfie* són el producte estrella dels venedors ambulants. També hi ha fulards ben alineats sobre els llençols i a l'alçada de les fonts de Carles Buïgas fins i tot es venen trenets de fusta, on cada vagó és una lletra que et permet escriure un nom. Els principals souvenirs locals són els ventalls flamencs. També hi ha tasses de cafè estampades amb toros i *bailaoras*. Dracs del Park Güell multicolors. Imants per decorar la nevera que reproduïxen la façana de la Sagrada Família. Els maners despleguen la seva mercaderia amb total impunitat per oferir-la a la gent que pren la fresca a la terrassa del davant de l'entrada principal del Museu Nacional d'Art de Catalunya. Matí lluminós d'aquest novembre sec. Ni rastre de samarretes amb el Pantocràtor de Taüll, però sí del Barça, el Madrid o el PSG. Cap Miró convertit en gadget. Cap Dalí. És la prova del manter. I no enganya. Hi ha més turistes asseguts a la terrassa, contemplant les vistes amb el Tibidabo al fons, que visitant les exposicions. El MNAC encara és un reclam menor.

Avui fa una setmana aquest diari va ençar una discussió necessària sobre l'estat de la cultura a Barcelona. Addictes com hem esdevingut a l'actualitat quotidiana del procés sobiranista –que ha situat el debat polític i la convivència civil en l'agonia permanent (els polítics segueixen a la presó, ep, cal dir-ho)–, ens anem desconnectant d'altres problemàtiques que condicionaran també el nostre futur. Per això val la pena d'ampliar l'agenda informativa. Com a mínim intentar-ho. I potser no hi hagi estratègia més fecunda –perquè Catalunya és al món, sobretot, perquè existeix Barcelona– que diagnosticant assumptes pendents que hauria d'afrentar la nostra ciutat.

El moment és òptim perquè és crític. Ara, amb el perill de la pèrdua de prestigi internacional acumulat des del 92 i la freda sagnia de la descapitalització econòmica, la ciutat hauria d'identificar tares i reptes per refermar la seva posició com una de les capitals europees del Mediterrani. I, en el tema que ens ocupa, més enllà del ressò magnètic d'alguns festivals privats –el Sónar, el Primavera Sound– o la seva antiga centralitat

en la vida editorial hispànica –el canvi de seu de Planeta és un punt d'inflexió–, entendre els perquè d'una manca d'oferta cultural institucional equiparable a l'atractiu indiscutible que encara manté la ciutat.

El MNAC n'és el millor paradigma. Fins i tot ho és el seu recinte, l'anacrònic Palau Nacional. Són paradigma per allò que voldríem que el museu fos i alhora ho és per allò que, a la pràctica, no pot deixar de ser.

Barcelona és una capital sense un gran museu perquè la cultura no és una prioritat certa pels qui governen el país

Quan fa pocs anys es va inaugurar el replantejament de les sales d'art modern –liderat per Juan José Lahuerta–, a les pàgines del *Cultura/s* Artur Ramon va expressar un desig esperançat. "El MNAC és el nostre Louvre, el nostre British, el nostre MET y nosaltres hem de ser els seus millors pre-

ceptors". És clar que voldríem que el nostre jugués a la Champions dels museus del món, però no té ni el fons ni el pressupost per poder competir.

És una paradoxa. Perquè des dels seus orígens, en temps romàntics, el MNAC ha tingut una vocació de museu nacional per inscriure l'art català en la gran història de la cultura europea. Però els museus que acompleteixen aquest propòsit han d'estar nodrits pel secular col·leccionisme imperial. No és el cas. Ni va ser suficient la tasca exemplar de substitució assumida pel mecenes Francesc Cambó. El MNAC, en canvi, desplega com a joia el romànic fascinant, però l'art medieval cotitza a la baixa entre l'interès general. Com intervenir-hi?

La proposta de Lahuerta, avalada per un bon director com Pepe Serra, encertava replantejant aquella servitud fundacional. Al primer pis del museu ara s'hi pot resseguir una visió que, transcendent un marc nacional restrictiu, ofereix una interpretació temàtica de la modernitat estètica que d'una manera convincent té l'art català com a pivot. Però sense un discurs que ho reforci –a la botiga no hi ha un catàleg com déu mana, les temporals no hi dialoguen (val com a excepció *Picasso romànic*)– ni sense poder penjar a les parets obres de primer nivell –no hi ha cap peça de postal de les grans estrelles de l'avantguarda catalana–, el MNAC difícilment podrà convertir-se en la institució cultural medul·lar que, propulsada a través de la inversió pública, potenciï el prestigi de la ciutat i enriqueixi el seu atractiu malmès.

Perquè la inversió, naturalment, segueix drenant la possibilitat d'aprofundir en un model que voldria ser més atractiu. Ho sap abans que ningú, i se'n queixa, el director Serra (i ho va denunciar, aquí i amb rotunditat, Ignacio Orovio). Res ha canviat massa. El pressupost actual garanteix el manteniment de l'estructura, però poca cosa més. Una mínima política d'adquisicions segueix bloquejada i no és realista plantejar programes agosarats. El museu segueix malferit per les retallades salvatges. Conclusió: Barcelona és una capital sense un gran museu perquè la cultura no és una prioritat certa per als qui governen el país. Professor Subirats –nou comissionat de Cultura–, ànims! ●

JOMA

Pilar Rahola

La ràdio

De sobte ens trobem l'Antoni Bassas i jo mateixa al saló de plens de l'Ajuntament de Badalona, reconvertit en estudi de ràdio. Al costat de les cadires dels regidors, una taula improvisada, dos micròfons i un públic amable que ens escolta amb estima. Ben a prop d'on estem fent aquest insòlit programa, una parella s'està casant i el periodista atura la conversa: és el moment en què els nuvis es donen el sí i vol connectar en directe. El nuvi s'emociona i barboteja les paraules del ritual; la núvia, més serena, les repeteix amb precisió, "sí, ho vull", i la sala aplaudeix amb entusiasme: l'amor, que sempre és contagiós! I així, d'una manera senzilla, l'Antoni i jo anem fent via parlant de la nostra experiència radiofònica, en un programa especial en homenatge als mil programes de Ràdio Ciutat de Badalona. Mil programes... la tossuderia de les esforçades ràdios públiques locals, hores i hores de bona feina per explicar la realitat propera, sense cap altra ambició que el servei als ciutadans.

En algun moment parlem de la ràdio en genèric, aquesta eina de comunicació fascinant que traspasa la cuirassa de qui l'escolta, i esdevé una companya còmplice. Personalment

La ràdio és a mig camí entre la fugaç immediatesa de la televisió i la fredor de la paraula escrita

no rebutjo cap format comunicatiu, perquè cadascun d'ells –ràdio, televisió, diaris, xarxes– té la seva manera d'enviar paraules, idees i emocions, i, per tant, de comunicar-se. I crec, també, que aquells que tenim l'honor de poder llançar idees a través dels micròfons, les pantalles i el paper escrit, tenim l'obligació de trobar el llenguatge adient a cada format: més dens, en la paraula escrita; més volàtil en la televisió, més íntim en la ràdio. Les idees són les mateixes, els idiomes comunicatius han de ser diferents.

Emperò, i sense que cap format sigui millor que els altres, és cert que la ràdio té quelcom de seductor i màgic. Sovint li ho he sentit al Jordi Basté, un altre enamorat del mitjà, i participo d'aquesta passió per les ones. La televisió provoca un impacte instantani i el seu poder es tan potent com sovint fugaç; la premsa escrita és just el contrari, més complexa, amb una influència més tardana, però, alhora, amb molta més durabilitat. "Allò que queda escrit, sempre ens persegueix", em deia fa anys un savi, i això obliga a una major profunditat i, probablement, a una major responsabilitat. Però té un punt de fredor, com si marqués distàncies amb el lector. La ràdio, en canvi, és a mig camí entre l'alegre i desinhibida immediatesa de la televisió i la fredor arrogant de la paraula escrita. És una conversa a taula, amb la intimitat del so de la paraula com a únic suport, però alhora amb la cadència de la veu, que l'acompanya.

McLuhan ho va dir millor que jo, i amb ell em quedo: "La ràdio afecta la gent d'una manera molt íntima, de tu a tu, i ofereix tot un món de comunicació silenciosa entre el locutor i l'oient". És a dir, una conversa a cau d'orella. ●

Cristina Sánchez Miret

Elogi a la llibertat

Conec personalment dos dels empresonats –Dolors Bassa i Jordi Sánchez– i no hi ha ni dia ni nit que no pensi en ells. Penso en tots els que estan a la presó. No és pas un mèrit, és que no puc entendre com hi ha qui pugui menystenir, ridiculitzar o fins i tot aplaudir una barbaritat com aquesta. No em fa plorar el meu lligam emocional, ploro des de la meva racionalitat.

Penso en tots els que estan pendents de judici per haver defensat una idea de manera pacífica i democràtica. Ho hem vist a altres països i aquí també en altres moments; no és nou, però no per això és menys terrible. Es pot explicar com es vulgui, es pot doblegar la realitat fins a fer-la oposada als fets; però a hores d'ara qui no sàpiga el

que està passant és ben bé perquè no vol saber-ho o perquè pensa treure'n profit personal. Això tampoc és nou; és tan vell com el món.

Així i tot, no puc entendre –i ho deixaré només aquí– aquells i aquelles que ara mateix estan fent llenya dels encausats. Que hi hagi actors socials dels nostre país –des de polítics fins a periodistes– significats, si més no en el seu discurs, en la lluita pels drets de les persones, que s'atreveixin a dir que estan esperant que surtin per demanar-los explicacions i que no els caigui la cara de vergonya en fer-ho.

Quines explicacions volen? Què significa estar tancat? Com els han tractat? Si s'han respectat els seus drets? Diria que no. No hi ha dubte que les coses –les que es fan i les que no– tenen una intenció més enllà de la declarada.

Més encara quan no veig que reclamin explicacions als que els han posat a la presó. Ni estan pas vigilants de com de controvertides, democràticament parlant, són les accions de l'Estat. Són els mateixos que diuen que la política no s'ha de judicialitzar, però no veig que estiguin fent res, ni tan sols política, perquè surtin immediatament de la presó. I pretenen –de fet ho fan– seguir amb la vida política com si res no hagués passat. Quina política!

Una part molt important de la classe política d'aquest país està justificant i banalitzant –i, emmirallant-s'hi, una bona part de la ciutadania– que algú pugui perdre la llibertat per defensar idees democràtiques, i això és la irresponsabilitat més grossa que s'ha fet des que som, suposadament, un país demòcrata. Fins on estem disposats a deixar-los arribar? ●